

ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* x *C. parviflora*)

พันธุ์เชียงใหม่ซีเอฟ 48

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่ซีเอฟ 48 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง ปทุมมาชมพู (*Curcuma alismatifolia*.) พันธุ์แม่ กับบัวขาวลำปาง (*C. parviflora*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538 -2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงาม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 48

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma alismatifolia</i> x <i>C. parviflora</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะบวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือหัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 2.0 - 2.5 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 43 - 50 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 46 - 51 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มีประมาณ 3 ใบ กว้าง 7.5 - 8.5 เซนติเมตร ยาว 27.5 - 30.0 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่นปานกลาง เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียว โคนกาบใบสีน้ำตาลแดงฉาบเขียว
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 38 -40 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 12.5 - 13.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 7.2 - 9.0 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปกลม ปลายมน สีเขียว มีจำนวน 7 - 10 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน สีชมพูอมม่วง ปลายแหลม สีเขียว มีจำนวน 9 - 11 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 1.0 - 1.2 เซนติเมตร ยาว 3.8 - 4.0 เซนติเมตร สีม่วงกลีบปากสีม่วงเข้ม สันปากสีม่วง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.5 - 0.6 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ

ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง แข็งแรง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อยเฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน และไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เซียงรายซีเอฟ 48